

Még jobban kitörne a kukorica árnyékából a magyar napraforgó

Sajtóközlemény
2022.02.17.

Húsz év alatt a magyar mezőgazdaság sikernövényévé lépett elő a napraforgó. Az egykor a kukorica „árnyékában, futottak még” kategóriába eső olajnövény mára a harmadik legfontosabb szántóföldi kultúra lett maga több mint 600 ezer hektáros termőterületével. Amíg a vetélytárs országok hektáronként 1.5-2 tonna hozamot érnek el, addig a magyar gazdák már 3,01 tonnás világrekorddal is büszkélkedhetnek. A vetőmagpiacot több mint 60 százalékos részesedéssel vezető Syngenta szerint ennél is van feljebb. Minderről Tóth Tamással, a vállalat Duna régiójának vetőmag marketingvezetőjével beszélgettünk.

A magyar agrárium fontos szántóföldi kultúrája lett alig több mint két évtized alatt a napraforgó. Hogyan sikerült elérni ezt az eredményt?

Harminc éve a napraforgó amolyan „félgyomnövény” volt először a kalászos, aztán a „pénzcsináló” kukorica árnyékában, világszinten sem tulajdonítottak neki túl nagy jelentőséget. Aztán ahogy elindult a nemesítés, jöttek az ellenálló hibridek, a figyelemfelkeltő eredmények, egyre többen ismerték fel, hogy bizony vannak lehetőségek benne. Magyarországon a termelők gondolkodásban nyitottabbak, technológiailag pedig precízebbek lettek, ezáltal egyre szebb eredményeket értünk el közösen. A szigorú vetésforgóban mind nagyobb részarányt használtak a termesztésére. A termőterület napjainkra 600 ezer hektárt is meghaladja, gyakorlatilag a harmadik legfontosabb szántóföldi növényévé lépett elő a napraforgó. Az 1,5-2 tonnás hektáronkénti eredmények is felfelé mozdultak, az ágazat 2019-ben 3,01 tonnás hektáronkénti világrekordot ért el. A napraforgó világszinten is egyre jelentősebb tényező: az USDA előrejelzése

szerint a globális termelés idén már átlépi az 57 millió tonnát, tíz éve 36 millió tonna termett globálisan. A legnagyobb termelő országok közé Ukrajna, Oroszország, Argentína, Románia, Kína tartoznak. Magyarország a többiekéhez képest kicsinek számító termőterületéről learatott el 1,8 millió tonna körülő termésmennyiségével az előkelő kilencedik helyet foglalja el. Ám míg a legnagyobb napraforgó-termelő országok átlaga a 2 tonnát sem igen éri el, addig Magyarország termelői már 3 tonna fölé céloznak. Nagyon büszke vagyok, hogy ebben a folyamatban a Syngentának elvülhetetlen érdemei vannak. Vállalatunk Magyarországon folyamatosan tovább erősítette a piacvezető szerepét, amely az elmúlt években 60 százalék fölé nőtt.

Mennyiben változott a napraforgó termesztés az elmúlt két évtized alatt?

Talán a legfontosabb eredménye a folyamatosan fejlődő genetika és technológia mellett a tudatosabb gazdálkodói szemlélet kialakulása. Míg húsz éve a kísérletekben magas átlagokat sikerült termelni, addig a szántóföldön ez jóval alacsonyabb volt. Mára elértük, hogy az olló szűkült, a kísérletekbe egyre jobb és jobb hibrideket állítunk be, ugyanakkor a szántóföldi üzemi eredmények is zárkóznak fel hozzájuk. Ezért is indítottuk el a napraforgó technológiai programunkat, mert az elmúlt években egyre több visszajelzés érkezett 5-6-7 tonnás hektáronkénti eredményekről. Meg akartuk vizsgálni legapróbb részletekig, hogy miként lehetne kihasználni ezt a potenciált.

Az érzük el 6 tonnás hektáronkénti termésátlagot hívószóra valószínűleg minden gazda felkapja a fejét. Elérhető-e ez a termésátlag üzemi szinten napraforgóban?

Azt gondoljuk, hogy igen. Hangsúlyozom, hogy nem mindenki fogja elérni ezt az eredményt, de összességében az ágazat képes arra, hogy a jelenlegi termésátlagot növelje. Sőt, ha sikerülne a szegmens fejlődésével egész európai termésátlagot növelni, akkor a helyben termesztett, feldolgozott napraforgó olajjal csökkenhetne az óriási pálmaolaj igény. Ez a cél fenntarthatóság szempontjából is fontos, hiszen kevesebb az energiaköltség, rövidülnek a szállítási idők és az útvonalak rövidül a fogyasztó és a megtermelt élelmiszer közötti távolság. A napraforgónál az egy hektárról betakarított nagyobb mennyiséggel sokat nyerhet az élelmiszergazdaság.

A program nem arról szól, hogy duplázzuk meg a termelési költségeket, hanem arról, hogy van egy több mint ígéretes növény, amelyet a legapróbb részletekig elemzünk, hogy kiderüljön, hogyan tehetjük még hatékonyabbá a termesztését. Például ilyen elem a talaj vizsgálata mellett a tápanyagok kijuttatása, vagy a növényvédelmi beavatkozások szükségessége, időszereése.

Hol tart a program?

Zajlanak a kísérletek és tapasztalatgyűjtések. Sikerült azért felcsigázni a partnereket is, van egy csoport, ahol teljes transzparencia mentén több mint 50 önkéntes termelővel közösen és személyre szabottan is elemezzük az eredményeiket, meglátásaikat. Vannak olyan gazdálkodók, akik bizonyos táblarészekben már túlszárnyalták a 6 tonnát, sőt van, aki 7 tonna fölé is tudott menni a hozamterképek szerint. Náluk a legapróbb részletekig kielemezzük a technológia minden lépését, számításba véve a körülményeket is és megnézzük azt is, hogy ezeket hogyan tudjuk adaptálni a többiek gazdálkodásába. Az itt nyert tapasztalatokat nem fogjuk megtartani magunknak, hiszen ezekkel a többi gazdának is segíthetünk. A kezdeményezés keretében egy filmsorozatot is készítettünk, amelyben igyekeztünk minden aspektusából megvizsgálni a napraforgót. [Az első rész már megtekinthető a Youtube csatornánkon.](#)

Nagyon szeretném, ha Magyarország a program kapcsán követendő példa lenne mások számára is. Ha sikerülne az országos átlagot 10 százalékkal növelni pár éven belül, akkor azt gondolom, hogy a termelőkkel közösen tettünk valamit a siker érdekében. A programot európai szinten is nagy érdeklődéssel figyeli a szakma. Tekintettel, hogy a Syngenta európai szinten is főszereplő a szektorban, végső soron a kontinens átlagát is felfelé húzhatja az itthon nyert információ.

A sikeres gazdálkodás alfája a vetőmag. Ezen a területen milyen kínálata van a Syngentának?

A Syngenta portfóliója egyedülállóan széles, gyakorlatilag minden termesztési kategóriában ott vagyunk az élen. A nemesítőink keze alól erős genetika kerül ki. Például az idei évben érkezik a Sureli hibridünk, egy linolsavas Express®-toleráns hibrid, amely minden kísérletben kiemelkedően teljesített. Békéscsabán a termésmennyisége a 7 tonnát is elérte hektáronként. A portfólióba érkezik az erős gyökérzetű, jó nitrogénhasznosító képességű Express®-toleráns, magasolsajavas Suvango, a Clearfield® Plus szegmens újdonsága pedig a rendkívül népszerű az SY Onestar lesz. Persze ezeken kívül is számos területen, folyamatosan dolgoznak a nemesítőink új hibrideken, innovációkon.

Ha már a nemesítést említette, a vállalat számára stratégiai törekvés a kutatásfejlesztés, milyen irányokat határoztak meg a napraforgó nemesítés területén?

A portfóliónkba minden szegmensben a legjobb hibrideket emeljük be. Ez a feladat egyébként több éven át tartó előrelátást, kutatást, tesztelést jelent. A Syngenta komoly kísérleti hálózattal rendelkezik, hogy eltérő adottságú területeken is vizsgálni tudjuk a hibrideket. Az jövőt szem előtt tartó gondolkodásunk a napraforgó teljesen új generációját hozza el a közeljövőben, amely alapjaiban változtathatja meg a jelenlegi lehetőségeket.

Mennyire jelent nehézséget, hogy az Európai Unió törekvései szerint jelentősen csökkenteni kellene a növényvédelmi készítmények felhasználásának mértékét?

Az a célunk, hogy a növényvédelem területén dolgozó fejlesztőkkel közösen olyan technológiai megoldásokat találjunk, amelyek megfelelnek az új szabályozásoknak, de nem okoznak visszaesést a termésben. Itt a genetikai rezisztencia mellett az új generációs növényvédelmi készítmények és technológiák felé vezet az út. Ez nemcsak a napraforgóra, hanem minden növényre igaz.

Mi jelenti a legnagyobb kihívást most a szektor számára?

Az olajipari szektorban az árak gyors ingadozása jelentősen nehezíti a kiszámíthatóságot. Ezen kívül nehéz megbecsülni a magasolsajavas és linolsavas vetőmagszükséglet arányát. Ez évről-évre változik annak függvényében, hogy a gazdálkodók mennyire váltják a hibrideket, technológiákat. Érdekes, hogy az ország délnyugati része

kiemelkedően stabil ilyen szempontból, a termelők 80 százaléka kitart a magasolajsavas fajták mellett, keleten már nagyobb az ingadozás. Termesztési oldalról pedig az jelenti a kihívást, hogy hogyan kapcsoljuk ki a gyomokat és hogyan csökkentjük a szárazság okozta stresszt. Magyarországon is érezhetőek a klímaváltozás hatásai. Ez ijesztő folyamat, ha sikerül is megállítani, minden nem fog egy csapásra visszaállni. A következő években szélsőségek közötti gazdálkodásra kell berendezkednünk. Vizsgálni kell az öntözési lehetőségeket is, hiszen a víz is egy limitáló tényező a napraforgónál. Ugyanakkor szárazabb körülmények között könnyebb 4 tonnás napraforgót termelni, mint 15 tonnás kukoricát.

Milyen jövőbeni lehetőségei vannak a magyar napraforgónak? Hová fejlődhet a növény hosszú távon?

A jövő mezőgazdaságában minden az okszerűségről szól, nem a megszokásról. A legfontosabb, hogy mindent alapos indokkal csináljunk. A napraforgó termőterülete a jelenlegi vetésforgó által engedélyezett maximumhoz közel áll, a terület 600 ezer hektár felett van évek óta. Ha ki tudjuk küszöbölni a hullámzásokat, akkor a napraforgó az egyik legkiszámíthatóbb, és profitábilisabb növény lesz a jövőben. Magyarország stabil termesző és feldolgozó országa Európának már most is, ez a szerepünk még inkább felértékelődhet. Biztos vagyok benne, hogy a napraforgó jelentősége az évtized végére még nagyobb lesz, mint most.